herpy

GEKKOER

Anderson's short-fingered gecko

Stenodactylus petrii

En lille, sandfarvet ørkengekko med store øjne og en tynd, piskeagtig hale, der løber og graver på sandklitterne i Nordafrika og det sydlige Israel. Den er nataktiv og vil have varme, forholdsvis tør luft, et fugtigt skjul og en kølig vinterhvile. I handlen er den sjælden.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Stenodactylus elimensis* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**9-11 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**6-10 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Ørken**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 20 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**18-24 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**60-80 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført under CITES eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen særlige papirer ved køb, salg eller indførsel. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Arten ses sjældent i handlen, og dyrene har traditionelt været vildfangede og ikke altid sikkert artsbestemt, så spørg sælgeren om herkomst, og vælg helst opdrættede dyr.

Om arten

Stenodactylus petrii er en lille, slank gekko, bygget til at løbe og grave i sand. Øjnene er store, og i skarpt lys trækker pupillen sig sammen til en smal spalte. Benene er lange, tæerne smalle og uden klæbelameller, og halen er lang og tynd som en pisk. Grundfarven er sandfarvet. Gekkoen klatrer ikke, men lever på jorden og lurer på de små insekter, der kommer forbi.

Den bliver op til 6 cm fra snude til kloak og omkring 11 cm med hale. Hannerne er slankere end hunnerne og har en bule ved halens rod, hvor hemipenis-poserne sidder. Arten har ingen porer foran kloakken, så kønnet aflæses på bulen. I parringstiden kalder hannerne med høje, piblende lyde.

John Anderson beskrev arten i 1896 ud fra dyr fra Tell el-Amarna i Egypten. Navnet hentyder formentlig til arkæologen Flinders Petrie, som indsamlede dem. Slægtsnavnet *Stenodactylus* betyder smalfingret og hentyder til de smalle tæer. *Stenodactylus stenurus* fra Vestafrika blev længe regnet med til arten, men er nu igen en selvstændig art, så ældre beskrivelser kan dække over begge.

Arten ligner de nærtstående *S. sthenodactylus* og *S. doriae*, som sælges under de samme handelsnavne. *S. petrii* kendes på et lidt rundere hoved og en markant tyndere hale. Den er almindelig i naturen og vurderet som ikke truet (LC) af IUCN, men sjælden i terrarier. Levetiden er ikke kendt, men den lidt større *S. doriae* bliver over ni år i fangenskab, så 6-10 år er realistisk med god pasning. Vejledningen bygger delvis på *S. sthenodactylus* og slægten som helhed.

Udbredelse og levested

Arten lever i tørre egne af Nordafrika og i det sydlige Israel. Den er registreret i Marokko, Vestsahara, Algeriet, Tunesien, Libyen, Egypten, Sudan, Eritrea, Niger, Mali, Mauretanien og Senegal. I Egypten findes den bl.a. på Sinai, og ved Zaranik på Nordsinais kyst er den langt den almindeligste gekko.

Udbredelsen er stor, men ikke fuldt afklaret. Siden *Stenodactylus stenurus* blev skilt ud, er det usikkert, om alle fund, især i det vestlige Nordafrika, hører til *S. petrii*. Kortet giver derfor kun et groft billede, og de registrerede fund kan rumme fejlbestemmelser.

> **Oprindelig udbredelse:** Marokko, Vestsahara, Algeriet, Tunesien, Libyen, Egypten, Israel, Sudan, Eritrea, Niger, Mali, Mauretanien og Senegal.

LEVESTED

Arten lever i sand- og grusørken og især på klitter. Ved Zaranik i Nordsinai, hvor der falder 50-100 mm regn om året, og planterne dækker 5-10 % af jorden, løber den rundt på bølgende sand og klitter. Slægten søger ly i huller og sprækker, hvor løst sand møder hård jord, klippe eller plantestængler. *Stenodactylus petrii* foretrækker mere sandet terræn end *S. sthenodactylus*, som gerne lever i sandede, tørre flodlejer, men holder sig fra de store klitområder.

Gekkoen er nataktiv og sidder skjult om dagen. På israelske klitter er den mest aktiv tidligt på natten og mere aktiv sidst på sommeren end i begyndelsen. Dens spor findes lige ofte i åbent sand og ved buske, og den færdes de samme steder som mørkebiller, men andre steder og tider end ørkenrotterne. Temperatur og luftfugtighed i skjulestederne er ikke målt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Bundarealet er vigtigere end højden, fordi gekkoen lever på jorden. Til et lille hold er 60 × 40 × 20 cm (længde × bredde × højde) et rimeligt minimum. Den størrelse passer til slægtens lidt større arter, *Stenodactylus petrii* og *S. doriae*, og det kan sagtens være en plastboks. Mere plads er aldrig en ulempe.

Som bund kan du bruge rent, fint sand blandet med lidt jord eller tørv, så gangene holder, når dyrene graver. Til nyindkøbte dyr i karantæne kan køkkenrulle være en enkel løsning, men den skal skiftes jævnligt. Læg skifer, korkbark eller omvendte plastskåle med en indgang, så der er skjul i både den varme og den kølige ende. Tunge skjul og sten skal stå direkte på bunden af terrariet og ikke på sandet, for når dyrene graver under dem, kan de skride og klemme et dyr. Et par grene giver variation, men dyrene klatrer kun lidt.

Læg fugtigt mos i det ene skjul, så dyrene selv kan vælge mellem fugtigt og tørt. Terrariet må ikke stå i direkte sol, og låget skal sidde fast.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

TEMPERATUR

Hold 24-29 °C om dagen med en lille varm plet på 32-35 °C i den ene ende, målt på sandet. Angivelserne går op til 35-38 °C, men da udtørring er den største fare for arten, er en mildere varm plet det sikreste valg, ligesom for *Stenodactylus sthenodactylus*. Brug en varmemåtte eller varmetape under bunden i den ene ende og evt. en lille spot eller keramisk varmelegeme ovenfra, altid styret af en termostat. Om natten må temperaturen falde til 18-24 °C. Sørg for, at der er skjul i både den varme og den kølige ende, så dyrene selv kan regulere. I en dansk stue er der brug for ekstra varme, især om vinteren. Mål med et digitalt termometer i begge ender.

Dyr, der er halvt udvoksede eller større, skal have en vinterhvile på 6-8 uger ved 18-24 °C. I den periode er de mindre aktive og spiser mindre. Det er en god idé at sætte de voksne dyr hver for sig under hvilen og samle dem igen, når avlssæsonen begynder.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luften må gerne være forholdsvis tør, omkring 40-60 %. Spray en del af terrariet 1-2 gange om ugen om aftenen, så dyrene kan drikke dråberne. Sprøjter du lige før, de kommer frem, får det dem ofte til at spise. Hold bunden let fugtig i et hjørne, hvor hunnerne kan lægge æg, og hold mosset i skjulet fugtigt, så dyrene har et sted at skifte hud.

Stil en lille, lav vandskål eller et flaskelåg med vand i den kølige ende, selv om dyrene ikke altid bruger den. Udtørring er den største fare i fangenskab. Holdes dyrene meget varmt og tørt på rent sand uden fugtigt skjul, kan op til to tredjedele af en gruppe dø på få uger. Et fugtigt skjul og mere vand forebygger det.

LYS OG UVB

Gekkoen er nataktiv og gemmer sig for lyset om dagen, men den har brug for en fast døgnrytme. Brug et lysrør eller en LED med dagslys i omkring 12 timer om sommeren og kortere dage i vinterhvilen, og hold terrariet mørkt om natten. Placer lyset, så skjulene ligger i skygge.

UVB er ikke nødvendigt, når insekterne pudres med kalk med D3. Et svagt UVB-rør skader dog ikke og lader dyrene danne noget af D3-vitaminet selv.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten lever af små insekter. Grundfoderet er fårekyllinger, og som afveksling kan du give mini-melorme, små voksmøllarver og flyveløse bananfluer. Voksne dyr fodres flere gange om ugen med nogle få insekter hver, mens unger fodres dagligt. Insekterne skal være små, og til ungerne skal de være nyklækkede fårekyllinger eller endnu mindre, så det er en fordel at opdrætte sit eget foder.

Pudr insekterne med kalk med D3 og et multivitaminpræparat, og giv drægtige hunner ekstra insekter og kalk. Gekkoen sidder og venter på byttet frem for at jage det, så slip insekterne løs om aftenen eller giv dem i en lav skål, og fjern dem, der ikke bliver spist. En lille unge, der bliver udkonkurreret af større dyr, skal have sit eget terrarie.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Om dagen sidder gekkoen skjult, men om natten er den aktiv og nysgerrig. I små grupper jager dyrene hinanden, graver gange under sten og træstykker og kommer frem til ruden, når der sker noget i stuen.

Holdformen er ikke helt afklaret. Hold helst en han med to til tre hunner. To hanner kan gå sammen i et større terrarie uden problemer, men hold øje, og skil dem ved uro. Store grupper på over 20 dyr fungerer dårligt, så start småt, eller hold dyrene alene.

Mange dyr i handlen er vildfangede og skal have tid til at vænne sig til terrariet. Håndtér dem så lidt som muligt, og tag aldrig fat i halen.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kendes på bulen ved halens rod og er slankere end hunnerne. Arten har ingen porer foran kloakken, så bulen er det sikreste tegn. Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke kendt. Vent, til hunnerne er fuldt udvoksede og i god foderstand. De lidt større arter, *Stenodactylus petrii* og *S. doriae*, kan have brug for længere tid til at falde til og lægger ofte ingen æg det første år.

PARRING

Parringstiden ligger om foråret, og hannerne kalder da mere. Uden en kølig vinterhvile på 6-8 uger ved 18-24 °C kommer slægtens arter sjældent i avl. Sæt dyrene sammen igen, når hvilen er slut, og temperaturen er hævet. En han kan gå sammen med en eller flere hunner.

ÆGLÆGNING OG KULD

Omkring tre uger efter parringen lægger hunnen sit første kuld, som regel to æg og sjældnere ét, og graver dem ned i løs, let fugtig bund. Derefter følger nye kuld med nogle ugers mellemrum. Der går 2-3 til 4-6 uger mellem kuldene, som hos den nærtstående *Stenodactylus sthenodactylus*. Antallet af kuld pr. år er ikke kendt.

Æggene har kalkskal, er omkring 11,5 × 9 mm og så tyndvæggede, at de let knuses, så vær forsigtig, når du leder efter dem. Hunnerne bruger meget kalk, så giv rigeligt med kalk og insekter i hele sæsonen.

INKUBATION

Løft æggene forsigtigt med en teske sammen med lidt af sandet, og flyt dem uden at vende dem til en lille boks i en inkubator. Som andre hårdskallede gekkoæg tåler de ikke vådt substrat, så hold det kun svagt fugtigt. Æggene optager ikke vand og bliver ikke større under udviklingen.

Ved omkring 28 °C klækker æggene efter 70-80 dage og ved 29-30 °C og 60-70 % luftfugtighed efter 60-70 dage. Tallene stammer fra *Stenodactylus sthenodactylus* og er meget ens for *S. petrii*. Om temperaturen påvirker ungernes køn, vides ikke.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 5 cm lange ved klækningen, altså næsten halvdelen af den voksne længde. Indret en lille boks som de voksnes terrarie med fint sand, et fugtigt skjul og en lav vandskål, og spray let om aftenen.

Ungerne skal fodres hver dag. Det første foder er nyklækkede fårekyllinger på omkring 3 mm, så sørg for at have dem klar, før de første æg klækker. Pudr med kalk med D3, se efter, at alle unger får mad, og del dem, hvis en bliver udkonkurreret.

Sundhed og typiske fejl

Arten har ingen kendte særlige sygdomme. De typiske problemer er de samme som hos slægten og små ørkengekkoer i almindelighed:

- Udtørring i en for varm og tør opstilling uden fugtigt skjul. Det er den fejl, der har kostet flest dyr. Giv et fugtigt skjul, spray jævnligt, og hav altid vand fremme.
- Klemte dyr og knuste æg, hvis tunge skjul og sten står på sand, som dyrene graver under. Sæt dem direkte på bunden.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos æglæggende hunner.
- Parasitter, især hos vildfangede dyr. Få undersøgt en afføringsprøve.
- Stress hos nyindkøbte dyr. Giv dem ro, mørke og skjul den første tid.
- Underernæring hos unger, der ikke kan klare for store insekter eller bliver udkonkurreret af større dyr.

Et sundt dyr er livligt om natten og har en fyldig hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller virker slap.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.